

դժգոհութիւնը հազիւ այսպիսի արդարադատ գործով մը կարելի է դադրեցնել. քանզի պիտի տեսնէր որ այդ մասնաւոր շահերը, զորս նոյն անիրաւ պաշտօնէին միջոցաւ կ'ստանար, ժողովրդեան շահուց կը հակառակին, հետեւապէս և իր ճշմարիտ և բուն շահերը չեն կրնար բլբլ, իրեն՝ որ այն քան ժողովրդեան յառաջագիմութեան և բարօրութեան իսկապէս կը բաղձայ:

Լստուածաձնջին մէջ խիստ ցուաւր օրինակ մը կը կարդանք որ պինտ մօտէն այս խնդիրը կը շօշափէ: Հեղինայն ճերուկազարդ և պատկառելի քահանայն, անշուշտ կատարեալ անձ մ'էր, և ժողովրդեան բարիքը կը կամէր անտարակոյս, բայց ահա իւր այս մարդկային կատարելութեան մէջ անգամ թերութիւն մը ունեցաւ, և այս մէկ թերութեան համար սոսկալի պատժոյ մը ենթակայ եղաւ: Ի՞նչ էր այս թերութիւնը. — իրեն երկու որդւոց անիրաւ և բռնական ընթացից վրայ ներողամիտ աչօք հայկը: Սակայն կարելի է ըսել որ Լստուած յանցանաց համեմատ չը չափեց պատուհասը: Քաւ լիցի: Քանզի հեղինն որդիքը՝ իրենց գայթակղելի վարուքը ժողովրդեան բարոյական կեանքը կը սպաննէին, և այն սոսկալի սճիրը սնուղ զակի կերպով իրենց հօրը վրայ կ'ընար, քանզի իշխողութիւն կընէր անոնց:

Ուրեմն ո՞վ իշխանք, առ ձեզ են խօսքերս, մտածեցէք վայրկեան մը թէ սոյնպիսի դատապարտելի իշխողութիւն մ'ալ դուք չէք ըներ ձեր երկրորդական պաշտօնէից, որոնք իրենց չոր և մոլի վարուքը հաղաթաւորները կը գայթակղեցնեն, և ձեր ժողովրդեան փափաքելի խաղաղութիւնն ու երջանկս թին կը վրդովնեն, ձեզմէ պիտի պահանջուի անոնց հասուցած ամեն չարեաց հաշիւը յաստուածակոյս կողմէ:

մանէ. քանզի դուք, իշխանք ժողովրդեան, « Դուք ձեր միակ անձանց պատասխանատուքը չէք. այլ նաեւ ձեր հպատակաց ամեն միոյն »:

Մ. Վ. Ս.

ԶԳԵՂԵՑԿՈՒԹԵՆԷ ԳՐՈՑ ՍՐԲՈՑ

Ս. Գիրք պարզութեամբ, ուժգընութեամբ և ճիշտութեամբ գերի վերոյ է քան զամենայն մատենագիրս Հռովմայ և Յունաստանի: Հոմեր իսկ ոչ ժամանեաց վեպութեան օրհնութեանցն Սոփիսի, վերջնոյն մանաւանդ, զոր ի բերան ուսանիլ պարտ էին համայն մանկունք Իտալիի: Ոչ մի ներբողեան յունական կամ լատինական կարաց հասանել բարձրութեան Սաղմոսաց, զոր օրինակ այն որոյ ըսկիզբն է այսպէս. « Լստուած աստուծոց, Տէր խօսեցաւ և կոչեաց զերկիր », անդր քան զսոսման երեւակայութեամբոյ անցանէ: Ոչ Հոմեր և ոչ այլ որ ի բանաստեղծից հաւասարեցաւ Սաղմոսաց նկարագրողի զիառս Լստուծոյ, յաչս որոյ « Ժառագորութիւնք իբրեւ հաւ աւաղոյ, տիեզերք իբրեւ վրան՝ կանգնեալ այսօր և բարձեալ վաղիւ »: Ի զի ունի մարգարէս բղբաղցրութիւն և զգգուանս տուարածականի ի զուարթագին նկարագիրս իւր վստաղաղութենէ, և է զի բարձրանայ մինչեւ թողուլ զամենայն ի ստորեւ: Իայց իցէ ինչ, ի հեթանոսական հնութեան բաղդատելի ընդեղերականն Նրեմիայ աշխարողի զաղետնս ժողովրդեան իւրոյ, կամ Նաումայ, որ ի բացուստ տեսանէր հողաւով զանկուծն բարձրութեւն Նինուէի:

ընդ ճգամբք անհամար զորաց : թուի իմն թէ յաչս նկարիցի բանակդ, եւ շառաչ զինուց եւ կառաց զսեղիս բաղ խիցեն . այնպէս կենդանի է նկարագրու թիւնն , զի պաշարէ զերեւակա յու թիւն . նա յետկուսէ թողու 'ի բացեայ զՀոմեր : Ան դու ընթեռնու եւ զ'անիւն , որ յայտնէր Պաղտատարայ զմտալուտ վրէժխնդրութիւնն Աստուծոյ 'ի վերայ նորա : Խուզարկեալ եթէ գտանիցի ինչ զոր մարթիոյն ընդ սմա առնուլ 'ի կշիռ : Բաց յայտնանէ ամենայն ինչ 'ի Ս . Պիլրս ընդ միմեանս յողի . համայնն պահէ անդ զիւր սեղհական հանգամանս . պատմութիւն , յողումք օրինաց , նկարագիրք , վսեմ հատուածք , խորհուրդք , բարոյական ճառք , 'ի մի բան ասել , ընդ բանաստեղծս հնութեան եւ ընդ մարգարէս նշնալի ինչ է տարբերութիւն , որչափ ընդ ճշմարիտ աւիւնն եւ ընդ կեղծ : Օ՛ր սորա ազդեալք 'ի ճշմարտութենէ , զերկնայինն մեզ առնեն զգալի , իսկ նորա գունն գործեալ 'ի վեր քան զինքեանս բարձրանալ , զմարդկային տկարութի յանձինս առնեն նշմարելի :

ՖԵՆԵԼՈՆ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Տիգրանեան Սկրտիչ Եպիսկոպոսը Պօլսոյ քահանայից մէկէն ձեռագիր Աւետարան մը ձեռք ձգած լինելով՝ խնդրած էր քանիցս Ամեն . Սրբազան Պատրիարք Հայրը , որ Ս . Աթոռոյս թանգարանին նուիրէ . բայց նա յանձն չէր առած : Ա երջապէս անցեալ տարի Տիգրանակերտցի Սեփ . Սինասեան մահատեսի Յովհաննէս Էֆէնտին

յաջողած էր համոզել զՍկրտիչ Եպիսկոպոսը քովն եղած ձեռագիր Աւետարանը Ս . Աթոռոյս թանգարանին նուիրելու համար : Աստի առնելով նորա ձեռքէն մօտ օրերս ուխտաւորաց ձեռամբ Ս . Աթոռս հասցուց :

Աւետարանը մագաղաթի վերայ երկաթագրով դրուած է եւ մեծագիր է . անխնամ մնալուն պատճառաւ բաւական մաշած եւ մէջէն թուղթեր թափած են : Իւր մէջ մի քանի տեղ կրկնուած թուականին նայելով՝ 1271 տարի յառաջ գրուած է . որովհետեւ Փրկչի 603 . իսկ Հայոց ՃԱ թուականը կը կրէ , Եթէ յիշեալ թուականներն տարակուսանք եւս վերցնեն , այսու ամենայնիւ թէ՛ Ղրքին հնութիւնը՝ եւ թէ՛ գիրը կը հաստատեն , որ հին դարուց գործ է :

Աստի պարտք կը համարիմք Սինի միջոցաւ շնորհակալութիւն յայտնել թէ՛ Սեփ . Յովհաննէս Էֆէնտուն եւ թէ՛ Սկրտիչ Եպիսկոպոսին . որ վերջապէս հաճած է նուիրել 'ի յիշատակ Ս . Աթոռոյս թանգարանին , հետեւեալ մակագրութեամբ :

« Ս . Աւետարանս , զոր խոստացայ ընծայել յիշատակ թանգարանի Սուրբ Երուսաղէմի Յակովբեանց սրբազան Առաքելոց վանուց . ահաւասիկ 'ի ձեռն Սեփ . Սինասեան մահատեսի Յովհաննէս Էֆէնտուն յղցի մնալ 'ի նոյն թանգարան յիշատակ յաւիտենական » :

1872-Յունիս 12

'ի Տիգրանակերտ :

Սկրտիչ Եպիսկոպոս

Տիգրանէան :